

- підтримка розвитку бюро кредитних історій та забезпечення ефективної системи збереження та використання інформації, обмін інформацією;
- забезпечення нормативно-правового регулювання синдикуваного кредитування з метою забезпечення чіткого розподілу ризиків;
- поступового запровадження диференційованих ставок регулярного збору, як стимулюючої системи щодо підвищення якості управління ризиками в банках –учасниках Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

Таким чином, запровадження макропруденційного нагляду в Україні сприятиме зниженню негативних наслідків діяльності банків з іноземним капіталом, а зокрема дасть змогу: знизити негативний вплив системних ризиків, кредитних ризиків та ризиків, пов'язані з надмірною зовнішньою заборгованістю, вирішити проблему оптимального рівня фінансової стійкості системоутворюючих банків, підвищити прозорість діяльності банківських установ тощо.

Андрій ПЕЛЕХАТИЙ

*ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М. І. Долишнього НАН України», м. Львів*

АДМІНІСТРАТИВНО ТЕРИТОРІАЛЬНА РЕФОРМА: ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СПРОМОЖНИХ ГРОМАД ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Зміна моделі управління в Україні з чітким акцентом на посилення ролі місцевого самоврядування в розвитку територій регіонів, а відтак і держави, передбачає запровадження змін у фінансовій сфері та адміністративно-територіальному устрою країни. Основною метою цих реформ є формування спроможних локальних адміністративно-територіальних одиниць, здатних ефективно здійснювати місцеве самоврядування, розширення їх економічного потенціалу для виконання покладених на них функцій, а також «виховання» та укріплення місцевої демократії.

Проведення реформи базується на принципі диспозитивності – укрупнення громад не є основною ціллю, ключовим виступає питання формування самодостатніх громад – не ресурсів, які розподіляються, а ресурсів, які місцевості внаслідок своєї взаємодії створюють.

Аналіз перших кроків реалізації адміністративно-територіальної реформи та децентралізації засвідчив існування проблем, які характеризуються системним характером. Їх визначення та дослідження дозволяють сформулювати певні висновки та рекомендації щодо можливості усунення в майбутньому:

1. Питання добровільного об'єднання територіальних громад в відповідності до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та Методики формування спроможних територіальних громад досить складне в своєму вирішенні. Затвердження КМУ перспективних планів на прикладі Львівської області показує відсутність можливості поєднання добровільності та централізованого контролю даного процесу. Враховуючи нерозривність процесу реформування адміністративно-територіального устрою, питання об'єднання громад варто визначити та обґрунтувати законом про адміністративно-територіальний устрій. Таким чином, процес, основні вимоги, передумови та результати реформування АТУ повинні бути сформовані та реалізовані відповідно до конкретних законодавчих та нормативно-правових актів як єдиної правової основи формування нового адміністративно-територіального устрою України.

2. Формування територіальних громад, неспроможних забезпечити своєї фінансової, кадрової та інфраструктурної самодостатності суперечить самому визначенню поняття спроможних територіальних громад. Об'єднання громад має базуватися на конкретних вимогах, які, на жаль, в Законі України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та Методичі формування спроможних територіальних громад не окреслені.

Важливим є визначення приблизної чисельності жителів таких громад. Дослідження новоутворених громад показало неврахування даного фактора, а аналіз фінансового аспекту їх розвитку показує неспроможність забезпечення своєї фінансової самостійності.

3. Щодо питання забезпечення об'єднаних територіальних громад фінансовими ресурсами, зокрема, питання наповнення місцевих бюджетів, увагу варто звернути на такі аспекти:

- згідно змін до Бюджетного та Податкового кодексів, 60% податку на доходи фізичних осіб зараховуються до бюджетів об'єднаних територіальних громад, міст обласного значення та районів. За своєю суттю даний податок є формою плати особи за суспільні послуги, що надаються органами місцевого самоврядування відповідної адміністративно-територіальної одиниці, в межах якої проживає платник податку. Зарахування податку відбувається відповідно до місцезнаходження податкового агента-юридичної особи. Цим порушується принцип соціальної справедливості. Ефективнішим та правильнішим було б зарахування податку на доходи фізичних осіб до відповідних місцевих бюджетів залежно від місця проживання (реєстрації) платника-фізичної особи як плати за соціальні блага, надані на даній території;

- реформуванням податково-бюджетної системи України в 2014 році передбачено зарахуванням 10% податку на прибуток підприємств до бюджету АРК та обласних бюджетів. Проте, мотивуючим для новоутворених громад було б зарахування частини доходів від оподаткування податком на прибуток підприємств безпосередньо в місцеві бюджети сіл, селищ та міст;

- вирішення проблеми розширення та диверсифікації джерел наповнення місцевих бюджетів пропонується за рахунок запровадження акцизного податку з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів за ставкою 5% від вартості реалізованого товару. Зарахування надходжень від оподаткування даним податком передбачається до територіальних громад, на території яких було реалізовано відповідні товари. Пропонуємо збільшити ставку оподаткування до 10%, зараховуючи додаткові надходження до районних бюджетів з метою використання отриманого фінансового ресурсу на капітальні видатки;

- внаслідок реформування Податкового та Бюджетного кодексів розширюється база податку на нерухоме майно за рахунок зміни ставок оподаткування, площі нерухомості, яка підлягає оподаткуванню, та залучення в оподаткування комерційного майна. Проте, порядок нарахування та справляння податку на нерухоме майно не відповідає практиці розвинених країн, де розмір податку обчислюється відповідно до вартості об'єкта нерухомості, а не від житлової площі, як це визначено чинним законодавством України.

Для виконання своїх повноважень та забезпечення розвитку території громада повинна мати відповідні фінансові ресурси та діяти на основі принципу фінансової самостійності, тому реалізація задекларованого напрямку змін та робота над основними проблемами ведеться постійно. Що головне, уже з'явилося розуміння, що сильна держава повинна мати сильні локальні громади.

Тетяна ПИСЬМЕННА

Тернопільський національний економічний університет

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

У господарській практиці сучасного підприємства невимушено функціонує система управління фінансовими ризиками. Таке твердження впливає з того, що суб'єкт господарювання в той чи інший спосіб реагує на виникнення ризикових ситуацій в його діяльності, застосовуючи методи їх нейтралізації. В результаті досягається головна мета управлінського процесу, яка полягає в зменшенні фінансових втрат підприємства, пов'язаних